

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2021/1218
Toplantı Tarihi/Sayısı : 6.12.2023/39
Karar Numarası : 2023/982
Başvuran : O. G.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Batman Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın Batman Ceza İnfaz Kurumunda yaşamış olduğu kötü muamele ve mağduriyet iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuruda başvuran özetle;

a. 12/8/2021 tarihinde darp edildiğini, darp edildikten sonra darp cebir raporu olmasına rağmen sorumlular hakkında soruşturma açılmadığını,

b. 1/12/2021 tarihinde tekrar darp edildiğini, darp edildiği olay sonrasında Disiplin Kurulu Başkanlığı tarafından "Kurum görevlilerine tehdit" eyleminden hakkında 5 gün hücreye koyma cezasının verildiğini, hücre cezasını infaz ettiği sırada ağrıları olduğunu belirtmesine rağmen revire gitme talebinin gerçekleştirilmediğini,

c. 6/12/2021 tarihinde jilet kullanarak kendisine zarar verdiğini ve 112 acil servis tarafından hastaneye götürüldüğünü, burada darp cebir raporu hazırlandığını ve Kurum İdaresi tarafından psikolojik ve fiziksel baskı uygulandığını iddia ederek mağduriyeti hakkında gereğinin yapılmasını talep etmektedir.

3. Muhatap Batman Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan 8/11/2021 tarihli yazılı görüşte özetle:

a. 12/08/2021 tarihinde başvuranın kaldığı odanın kapısı üzerinde bulunan ve içeriyi kontrol etme amacıyla kullanılan kapı mazgalını kağıt yapıştırmak suretiyle kapattığı, infaz ve koruma memurları tarafından kağıdın kapı mazgalından kaldırılması uyarılarına rağmen kağıdı kaldırmadığı ve infaz koruma memurlarına yönelik tehdit ifadelerini kullandığı, başvuranın uyarıları dikkate almaması üzerine, güvenlik önlemleri alınarak odasına girildiği, başvuranın saldırgan tavırlar sergilemesi üzerine infaz ve koruma memurları tarafından müşahede odasına alındığı, müşahede odasından çıkarken hükümlü ve tutuklunun darp/cebir raporu için muayene olması gerekirken başvuranın revire gitmeyi ve darp/cebir raporunun hazırlanmasını reddettiği, bunun üzerine görevli infaz ve koruma memurları tarafından kendi rızası ile darp cebir raporu alınması için sağlık kuruluşuna gitmediğine dair dilekçe yazmasının talep edildiği, başvuranın bu talebi de reddettiği, görevli memurlara mukavemet göstermeye devam etmesi üzerine 12/08/2021 tarihinde başvuran hakkında Kurum tarafından disiplin soruşturması

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

başlatıldığı ve adli yönden suç duyurusunda bulunulduğu,

b. 27/09/2021 tarihinde başvuran tarafından koğuşun kapısı üzerinde bulunan ve içeriyi kontrol etme amacıyla kullanılan mazgala tekrar kağıt yapıştırıldığı, kağıdı kaldırması yönündeki uyarılara karşı kendisini kontrol edemeyeceklerini ve kağıdı çıkarmayacağını ifade ettiği, başvuranın uyarıları dikkate almaması üzerine infaz ve koruma memurları tarafından bahsi geçen koğuşun içine girilerek kağıdın kaldırıldığı, başvuranın saldırgan hareketlerine devam etmesi üzerine kendisine ve başkalarına zarar vermesini önlemek amacıyla süngerli odaya götürüldüğü, daha sonra darp ve cebir raporu almak amacıyla süngerli odadan alındığı ve revir birimine getirildiği, başvuranın muayene olmak istemediği, kurum doktorunu tarafsız olmamakla itham ettiği, sorumlu infaz ve koruma baş memurunun bacağına iki defa tekme atarak doktora saldırmaya çalıştığı, bunun üzerine revir biriminde bulunan personeller tarafından zor kullanılarak başvuranın odaya alındığı ve başvuranın revirde muayene olmayı reddetmesi sebebiyle darp cebir raporu alınmak üzere Beşiri Devlet Hastanesi Acil Polikliniğine sevk edildiği, bahsi geçen olaylar nedeniyle başvuran hakkında 27/09/2021 tarihinde disiplin soruşturması açıldığı ve her iki olayda hakkında da Batman Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulduğu, başvuranın şikayeti kapsamında kendisine kötü muamele uyguladığı iddialarına muhatap olan personeller hakkında Batman Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Disiplin Amirliği'nin 2/11/2021 tarihli İnceleme Raporu ile idari soruşturma açılmasına gerek olmadığı yönünde karar alındığı,

c. Başvuranın hücre cezasının infazına uygun olup olmadığının değerlendirilmesi ve sağlık raporu alması amacıyla 1/12/2021 tarihinde revire götürülmek üzere odasına gidildiği, başvuranın revire çıkmayacağını ifade ettiği ve burada bir memura yazık olacağı ifadeleriyle infaz ve koruma memurlarını tehdit ettiği, agresif ve saldırgan davranışlarda bulunduğunu, daha sonra revire çıkarıldığı ve doktorun başvuranı muayene etmesinin akabinde başvuranın sakinleşmesi için süngerli odaya alındığı başvuranın süngerli odanın kapısını tekmelemeye devam ettiği, daha sonra sakinleşen başvuranın disiplin cezasını infaz etmek üzere 5 numaralı hücreye konulduğu, olayla ilgili disiplin soruşturması başlatıldığı, hücre cezasının bitmesinin akabinde başvuranın kendisine zarar vermesi üzerine Beşiri Devlet Hastanesine götürüldüğü, buradan alınan genel adli muayene raporunda başvuranın kendisine zarar vermesi nedeniyle muayene edildiği, sağ kolunda kesik mevcut olduğu ve başvuranın ayrıntılı psikiyatrik muayeneye gerek duyduğunun kaydedildiği,

ç. 1/12/2021 tarihli olay gününe ait kamera izleme tutanağında başvuranın kalmakta olduğu T10 odası, revir ve müşahede odasının kamera kayıtlarının incelendiği ve saat 11.14'te başvuranın koğuş kapısının açıldığı, 11.25'te başvuranın odadan çıkarılarak 11.27'de revire götürüldüğü 11.28'de revirden çıkarılarak müşahede odasına götürüldüğü, müşahede odasında kafasını tuvalet taşına vurduğu, ayaklarıyla kapıya vurduğu ve 14.14'te başvuranın müşahede odasından çıkarılarak odasına götürüldüğünün anlaşıldığı belirtilmiştir.

4. Başvurandan 14/12/2021 tarihinde Batman Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünün cevabına ilişkin olarak alınan yazılı görüşünde özetle:

a. Batman Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü Disiplin Kurulu Başkanlığının 27/8/2021 tarihli disiplin kararı ile 11 gün hücreye koyma disiplin cezası ile cezalandırılmasına karar verildiğini, İnfaz Hakimliğine başvurarak bahsi geçen disiplin cezasına itiraz ettiğini ve İnfaz Hakimliğinin 6/10/2021 tarihli kararı ile disiplin cezasını veren Kurul toplantısında eylemin mağduru konumunda bulunan infaz ve koruma baş memurunun katılmasının objektiflik ve tarafsızlık eylemine uymadığı gerekçesiyle Disiplin Kurulu Başkanlığının 27/8/2021 tarihli kararının kaldırıldığı,

b. Batman Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünün mukavemet ettiği iddiasıyla yapmış olduğu şikayet kapsamında Batman Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yapılan incelemede "başvuranın sarf etmiş olduğu sözlerin görevi yaptırmamak için direnme suçunu oluşturmadığı, başvuranın gitmeyeceğini söylemesinin pasif direniş olduğu, direnme suçunun unsurları olan cebir ve tehdidin somut olayda olmadığı bu sebeple başvuran

hakkında soruşturma yapılmasına yer olmadığı" yönünde karar verildiği,

c. 27/9/2023 tarihinde çakmak talep etmek için zile bastığını, görevli memur tarafından kapı mazgalına asmış olduğu kağıdın kaldırılmaması durumunda çakmağı vermeyeceğinin iletildiğini, daha sonra kağıdı kaldırmayacağını söylemesi üzerine infaz ve koruma memurlarının koğuşa girerek kendisinin darp ettiğini, memurlar tarafından kafasına ve ayaklarına yumruk atıldığını, daha sonra süngerli odaya götürüldüğünü burada tuvalet taşıma kafasını vurduğunu, bu sırada daha önce ameliyat olduğu bölgelerde ağrı hissinin başlaması üzerine muayene olma talebinde bulunduğunu, süngerli odadan çıkarıldıktan sonra Kurum Revirine götürüldüğünü, revirde muayene olmayı kabul etmemesi üzerine baş memur tarafından pantolonunun indirilmeye çalışıldığını, kendisi savunmak amacıyla tekme attığını fakat kime tekme attığını bilmediğini, daha sonra tekrar süngerli odaya götürüldüğünü, buradan çıkarılarak Beşiri Devlet Hastanesine götürüldüğünü ve burada darp cebir raporu alındığını, Batman Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü Disiplin Kurulu Başkanlığının 11/10/2021 tarihli kararıyla "Kurumda korku, kaygı veya panik yaratabilecek biçimde söz söylemek veya davranışta bulunmak" eyleminden 5 gün hücreye konma cezasının verildiğini, İnfaz Hakimliğine başvurarak bahsi geçen disiplin cezasına itiraz ettiğini ve İnfaz Hakimliğinin 26/10/2021 tarihli kararı ile; başvuranın eyleminin kurumda korku, kaygı veya panik yaratabilecek biçimde söz söylemek veya davranışta bulunmak suçuna sebebiyet vermeyeceği, Kurum görevlilerinin bu eylem sebebiyle bir yaralanması tespit edildiği takdirde 'hükümlü ve tutukluları kasten veya neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış yaralama' ile 'görevlileri her türlü kasten yaralamak' maddesinden cezalandırmak aksi halde ise Kurum görevlilerine karşı uygunsuz söz sarf etmek veya davranışta bulunmak maddesinden ceza verilmesi gerektiği ayrıca Kurul kararında eylemin tam olarak ne olduğunun açıklanmadığı hususları birlikte değerlendirilerek disiplin cezasının kaldırılması yönünde karar verildiğini,

ç. 1/12/2021 tarihinde ailesinin açık görüş ziyaretine geleceğini söylemesine rağmen infaz ve koruma memurlarının hücreye koyma cezasının infaz işlemi için odaya geldiğini ve kendisini revire gitmeye zorladıklarını, hücre cezasını infaz ederken vücudunda çeşitli morluklar oluştuğunu, talep etmesine rağmen doktora götürülmediğini, hücre cezası sona erdikten sonra koğuşa geçtiğinde kendisine zarar verdiğini, 112 acil servis tarafından hastaneye götürüldüğünü ve orada darp cebir raporu alındığını ifade etmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde, Kurumumuzun "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" ile görevli olduğu düzenlenmiştir.

6. 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinde ise özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

7. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Karar Türleri" başlıklı 65'nci maddesine göre; "(1) Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

8. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendine göre; "Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek" Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda başvuranın, iddia ve talepleri konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile birlikte incelenip değerlendirilmiştir.

9. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM)'e göre hükümlü ve tutuklular Sözleşme kapsamında kalan temel hak ve hürriyetlerin tamamına kural olarak sahiptir (Hirst/Birleşik Krallık B. No: 74025/01, 6/10/2005).

10. Cezaevlerinde özgürlüğünden mahrum bırakılan kişilerin, tutuldukları alanların devletin kontrolü altındaki özel alanlar olması, devletin hem bu kurumda bulunanların güvenliklerinin korunması hem de düzen ve disiplini tesis etme yükümlülüğünün bulunmasının sonucu olarak bu kişilerin sosyal ilişkilerinin ve dış dünya ile iletişimlerinin sınırlandırılması kaçınılmaz olacaktır. AİHM'e göre, suçun önlenmesi ve disiplinin sağlanması gibi cezaevinde güvenliğin sağlanmasına yönelik kabul edilebilir makul gerekliliklerin olması durumunda mahpusların sahip oldukları haklar sınırlanabilmektedir (AİHM Silver ve Diğerleri/Birleşik Krallık, B.No: 5947/72, 6205/73, 7052/75, 7061/75, 7107/75, 7113/75, 7136/75, 25/3/1983).

11. Kişilerin özgürlüğünden mahrum bırakıldığı yerlerde kötü muamele olarak kabul edilebilecek hususların farklı şekillerde tezahür etmesi mümkündür. "Bunlar ceza infaz kurumu idaresi ve görevlilerinin kasıtlı davranışlarından kaynaklanabileceği gibi yönetsel hatalar veya yetersiz kaynaklar sebebiyle de ortaya çıkabilir. Bu nedenle mahpuslar için bir ceza infaz kurumundaki yaşam tüm yönleriyle değerlendirilmelidir. Ceza infaz kurumlarındaki yaşam, mahpuslara sunulan aktivitelerin genişliğinden mahpuslar ve ceza infaz görevlileri arasındaki ilişkilerin genel durumuna kadar geniş bir alanda değerlendirilmelidir" (AYM, Turan Günana, B. Numarası: 2013/3550, 19/11/2014, para. 37).

12. Her türlü muamele, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 3'üncü maddesi anlamında kötü muamele kapsamına girmemektedir. AİHM, bir kötü muamelenin AİHS'in 3'üncü maddesi kapsamında değerlendirilebilmesi için belli bir şiddet seviyesine ulaşması gerektiğini; bu asgari seviyenin göreceli olduğunu; vakadaki muamelenin niteliği ve bağlamı, icrasının şekli ve yöntemi, süresi, fiziksel ve ruhsal etkileri ve bazı durumlarda mağdurun cinsiyeti, yaşı ve sağlık durumu gibi koşullara bağlı olduğunu ifade etmiştir (AİHM, Bouyid/Belçika, B. No: 23380/09, 28/9/2015, para. 86).

13. Başvuran 12/8/2021 tarihinde infaz ve koruma memurları tarafından fiziksel şiddete maruz kaldığını ve Disiplin Kurulu Başkanlığının 27/8/2021 kararı ile "Kurum görevlilerine tehdit" eyleminden hakkında 5 gün hücreye koyma cezasının verildiğini, daha sonra bahsi karara itiraz ederek Batman İnfaz Hakimliğine başvurduğunu ve İnfaz Hakimliği tarafından itirazının kabul edildiğini ve cezasının kaldırıldığını ayrıca sorumlu personeller hakkında adli veya idari bir soruşturma açılmadığını iddia etmektedir.

14. Başvuranın iddiaları ile ilgili Ceza İnfaz Kurumu idaresi tarafından gönderilen cevap incelendiğinde; başvuranın kapı mazgalına astığı kağıdı kaldırma talebini reddetmesi üzerine infaz ve koruma memurlarının güvenlik önlemleri alarak koğuşa girdiği, başvuranın tehdit içerikli ifadeleri kullanması ve saldırgan tutumunun devam etmesi üzerine zor kullanılarak müşahede odasına alındığı ve müşahede odasından çıkarıldıktan sonra darp cebir raporu almak üzere revire götürüldüğü, revirde muayene olmayı reddederek doktora ve infaz ve koruma memurlarına mukavemet göstermesi neticesinde 12/08/2021 tarihinde başvuran hakkında Kurum tarafından disiplin soruşturması başlatıldığı ve Batman Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yapılan incelemede soruşturma yapılmasına yer olmadığı yönünde karar verildiği anlaşılmıştır. Ayrıca başvuran olay sonrasında darp

cebir raporu alınmak üzere muayene olmayı reddettiğinden başvuranın olay gününe ait darp cebir raporu mevcut olmadığı anlaşılmaktadır.

15. Somut olayda ceza infaz kurumlarının kişilerin özgürlüğünden mahrum bırakıldıkları yerler olması nedeniyle bazı kısıtlayıcı kuralların olduğu, hükümlü ve tutukluların oda ve koğuşlarının görevli personellerce kontrol edilmesini sağlayan kapı üstündeki mazgalın kapatılmasının Kurum düzenine aykırı olduğu, bu durumun devam etmesinin olası kötü sonuçlar doğurabilecek olaylara sebebiyet verebileceği göz önüne alındığında başvuranın kapı üzerindeki pencereye astığı kağıdı kaldırmamakta direnmesi üzerine makul seviyede ve orantılı olarak müdahale edilmesinin ceza infaz kurumundaki düzeni sağlamak adına meşru olduğu değerlendirilmektedir. AİHM işkence ve kötü muamele başvuruları incelerken yaşanan olayda ortaya çıkan fiillerin, başvuruların fiziksel ve zihinsel olarak direncini kırma, onları aşağılama amacı olan korku, endişe ve aşağılık duygusu yaratan nitelikte olması gerektiği görüşünü benimsemektedir. Başvuranın iddiaları bir bütün olarak değerlendirildiğinde Kurum İdaresinin eylemlerinin başvuranı aşağılama veya başvuruda korku yaratma amacı taşımadığı, İdarenin üzerine düşen usule ilişkin yükümlülüklerini yerine getirdiği, bu sebeple söz konusu iddianın yerinde olmadığı ve işkence ve kötü muamele yasağına ilişkin ihlal bulunmadığı değerlendirilmiştir.

16. Başvuranın; 27/9/2021 ve 1/12/2021 tarihlerinde kapı mazgalının üzerindeki kağıdı kaldırmamakta ısrar etmesi ve Kurumun Revir Biriminde muayene olmayı reddetmesi üzerine başvuranın ceza infaz kurumunun genel düzenine aykırı davranarak direndiği ve memurlar tarafından kendisine ve çevresine zarar vermesini önleyecek şekilde müdahale edildiği, daha sonra başvuranın Beşiri Devlet Hastanesine sevk edildiği ve burada alınan sağlık raporunda sırt, kol ve bacak bölgesinde abrazyon (sıyrık) mevcut olduğu anlaşılmıştır. Başvuranın ifadelerinden kendisine kollarını jilet kullanmak suretiyle yaraladığı, başını tuvalet taşına vurduğu ve kendisine zarar verdiği anlaşılmaktadır. Bu anlamda başvuranın ifadeleri ile darp cebir raporunda başvuranın bedeninin bazı bölgelerinde sıyrıklar tespit edildiği bilgisi uyumludur. Bahsi geçen olaylar bütün olarak değerlendirildiğinde; başvuranın kendisine ve başkalarına zarar vermesini önlemek amacıyla müdahalede bulunulduğu, infaz ve koruma memurları tarafından yapılan müdahalenin işkence ve kötü muamele sınırını aşmadığı, söz konusu iddianın yerinde olmadığı ve işkence ve kötü muamele yasağına ilişkin ihlal bulunmadığı değerlendirilmiştir.

17. Sonuç olarak; ceza infaz kurumundaki tutulma koşulları bir bütün olarak değerlendirilmekle birlikte, yukarıda açıklanan nedenlerle başvurudaki iddialar kapsamında hak ihlaline varan bir uygulama bulunmadığı değerlendirilmektedir.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

6/12/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye